

ПОПЕРЕДНЯ ТЕХНІЧНА ОЦІНКА (ПТО)

БЛАГОУСТРІЙ ТЕРИТОРІЇ ЦЕНТРАЛЬНОГО КЛАДОВИЩА. З ФОРМУВАННЯМ МЕМОРІАЛЬНОЇ ЗОНИ

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

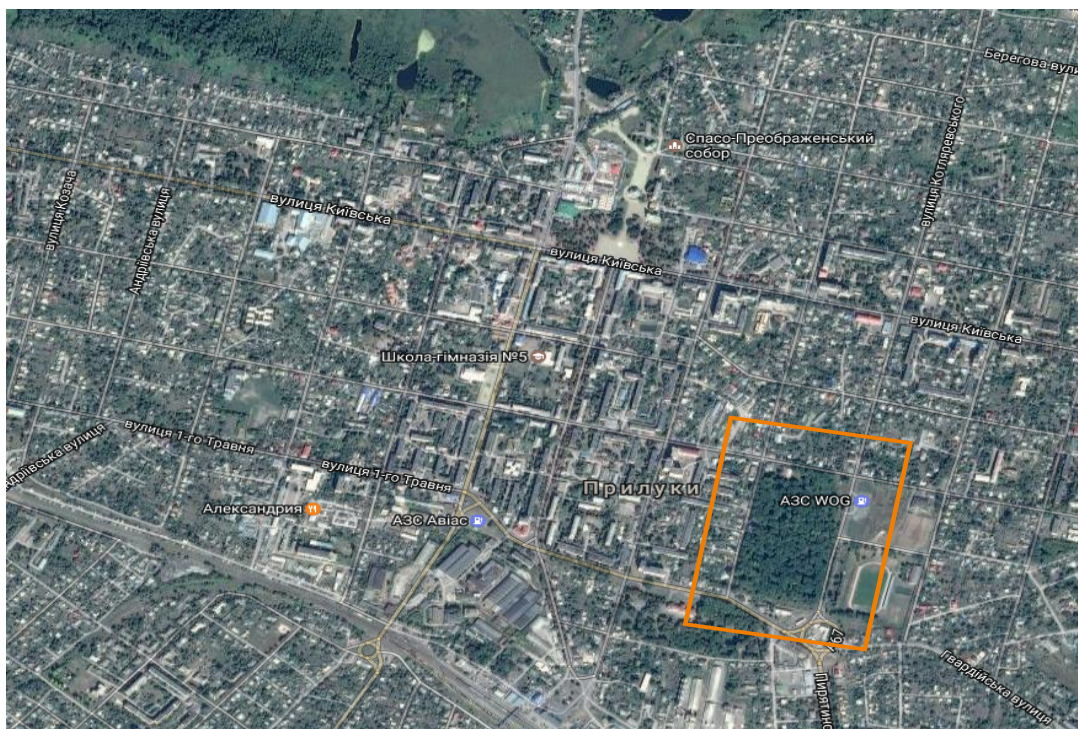

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

CONSEIL DE L'EUROPE

Вступ

- 1.1. Країна, територія: Україна, Чернігівська область, м. Прилуки
- 1.2. Назва організації, що здійснює збір інформації:
- 1.3. Контактна особа:
- 1.4. Адреса електронної пошти:
- 1.5. Назва та адреса об'єкта: благоустрій території Центрального кладовища з формуванням меморіальної зони, м. Прилуки, вул. Гімназична
- 1.6. Інвентарний довідковий номер: б/н
- 1.7. Тип будівлі / Пам'ятка / Тип об'єкта: Центральне кладовище; Братська могила радянських воїнів, які загинули при обороні міста у вересні 1941 р. та могила 3 льотчиків, які загинули в повітряному бою 06.07.1944 р. в межах кладовища входить до переліку пам'яток історії місцевого значення
- 1.8. Основні дати: початок ХХ ст., 1970-ті роки
- 1.9. Поточне використання: паркова зелена зона

2. Короткий зміст: об'єкт і його менеджмент

Центральне кладовище площею біля 9 га розташоване між вулицями Гімназичною, Костянтинівською і Котляревського. Кладовище прилягає до історичного центру міста. В межах кладовища поховані відомі містяни, які будували Прилуки, творили його історію. На ньому поховані кавалер орденів, захисник Севастополя полковник Л. А. Руденко (1839-1910), кавалер 5-ти орденів генерал-майор П. І. Фріц, колезький радник Г. В. Соколов (1854-1911), статський радник М. З. Попов, С. Н. Лукомський (? -1898), почесний громадянин міста - І. В. Дедін (1836-1906), засл. лікар України В. О. Некращенко, воїни загиблі в роки війни, військові льотчики, та інші.)

Поряд з кладовищем знаходяться Центр творчості дітей та юнацтва, міський стадіон, де займається велика кількість дітей та молоді. При цьому занедбане кладовище перетворюється на небезпечну зону, де зростає злочинність. Вирішення цієї проблеми може сприяти розвитку туризму (кладовище може стати частиною туристичного маршруту по м. Прилуки), допоможе зростанню патріотичної свідомості містян, збереже пам'ять про відомих прилучан. На даний момент кладовище знаходиться в управлінні та обслуговування Прилуцької міської ради в особі прилуцького комунально

3. Адміністративна інформація

3.1. Відповідальні органи

Прилуцька міська рада, Прилуцький краєзнавчий музей.

3.2. Об'єкт, назва та адреса

Центральне кладовище

Україна, Чернігівська область, м. Прилуки, вул. Гімназична

3.3. Координати

50°35'14"N, 32°23'33"E

3.4. Тип об'єкту

Центральне кладовище, територія пам'яток історії місцевого значення Братська могила радянських воїнів, які загинули при обороні міста у вересні 1941 р. та могила 3 льотчиків, які загинули в повітряному бою 06.07.1944 р.; розташоване в середмісті.

3.5. Власність

Комунальна власність міста

3.6. Встановлені законом захист/обмеження

Ділянка об'єкта розташована в межах історичного ареалу міста Прилуки, включає в себе території пам'яток історії місцевого значення, в межах яких всі містобудівні перетворення підлягають погодженню з Міністерством культури України.

Основні законодавчі акти і нормативні документи, що встановлюють обмеження:

- Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності»
- Закон України «Про охорону культурної спадщини»
- Закон України «Про охорону археологічної спадщини»
- Закон України "Про благоустрій населених пунктів"
- ДБН 360-92** Містобудування. Планування та забудова міських і сільських поселень
- ДБН Б.2.2-5:2011 Благоустрій територій
- ДБН Б 2.2-1:2008 Кладовища, крематорії та колумбарії
- ДержСанПіН

Містобудівна документація, що встановлює обмеження містобудівних перетворень:

- Проект Генерального плану розвитку міста (в стадії затвердження);
- Проект Історико-архітектурного опорного плану міста (в стадії затвердження).

4. Огляд стану

4.1. Оцінка фізичного стану – незадовільний, кладовище захарашене, поховання в незадовільному стані і потребують благоустрою, надгробки мають чисельні пошкодження, потребують реставрації, зелені насадження мають значну кількість самосіву, потребують санації, рівень благоустрою недостатній, покриття пішохідних доріжок в незадовільному стані.

4.2. Оцінка ризику – рівень В – високий ризик подальшого погіршення стану.

4.3. Пріоритет для втручання – середній.

5. Існуюча інформація

5.1. Документальні джерела

5.2. Основним об'єктом архітектури на кладовищі була церква Всіх Свя'тих, яка була спочатку дерев'яна, а потім кам'яна (цегляна). Була зруйнована при радянській владі на початку 30-х років ХХ ст.

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

CONSEIL DE L'EUROPE

В 1993 на місці зруйнованої церкви Всіх Святих встановлено пам'ятний знак (хрест) в пам'ять 60-річчя голодомору на Прилуччині.

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Техпаспорт:

Відсутній

Історична довідка:

Сучасне Центральне кладовище існувало вже у 18 ст. Точний час відкриття невідомий. На плані міста, складеному після пожежі 1781р., кладовище показане на пд. околиці міста, біля роздоріжжя шляхів на Гадяч і Пирятин. Воно примикало до сх. сторони Пирятинського шляху при виході його з міста. Кладовище мало довжину (з Пн. на Пд.) 130 саж. і найбільшу ширину (з Зх. на Сх.) 70 саж. Площа близько 4,1 га. В південній його частині було розташована дерев'яна церква Всіх Святих, дата її побудови невідома, нині не існує. Згідно з планом регулярної забудови міста (1805р.) кладовище мало форму правильного прямокутника - 2 квартали в довжину і 1 квартал в ширину. Але за новим планом (1840р.) довж. кладовища зменшена з 2-х до 1-го кварталу.

Згідно з рішенням виконкому міськради Центральне кладовище закрите 01.07.1958 і повинне оберігатись як історична і меморіальна пам'ятка.

Генеральний план м. Прилуки, 1781 рік

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Кладовище на схемі водогону м. Прилуки, 1914 р. (фонди Прилуцького краєзнавчого музею кв № 9960)

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

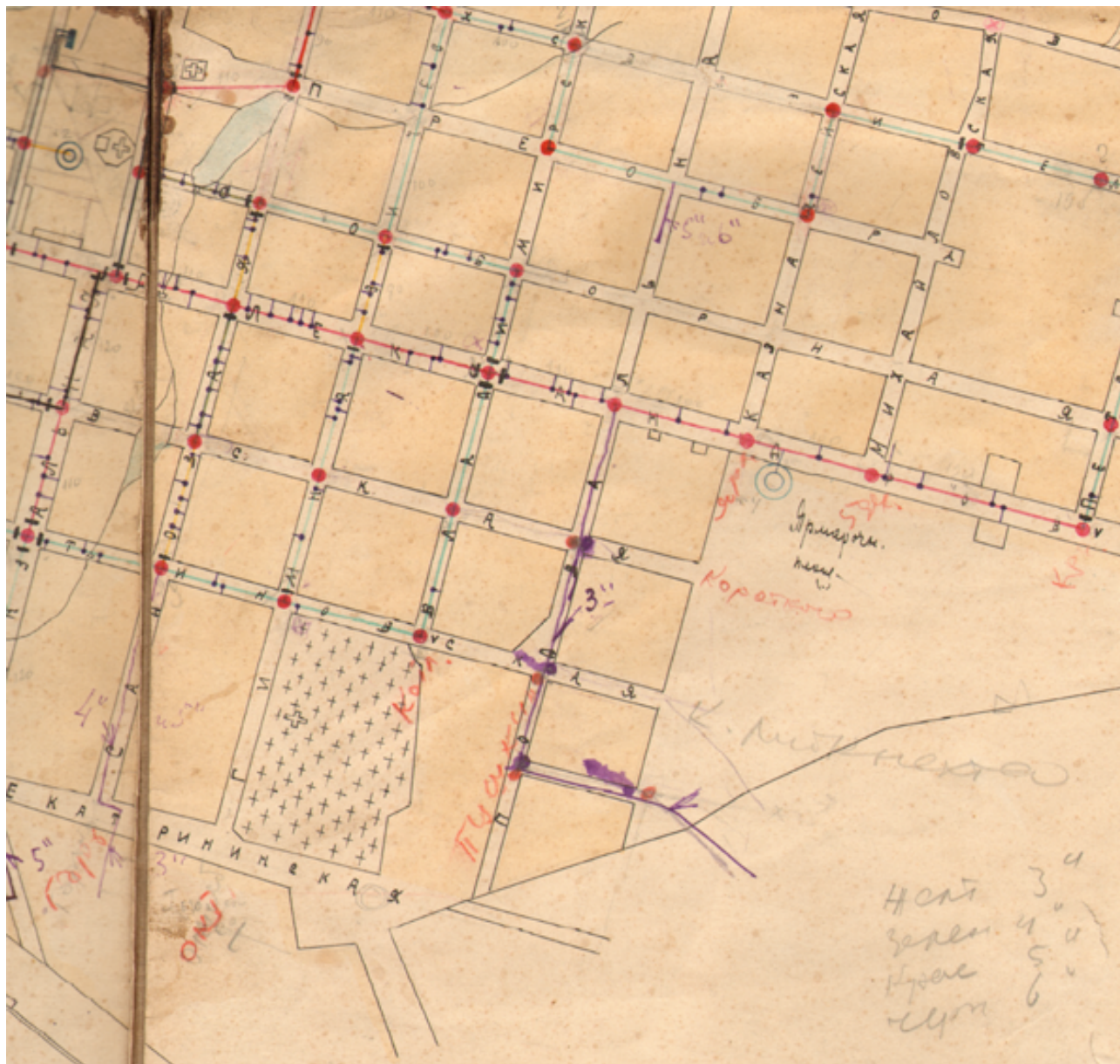
COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

EUROPEAN UNION

CONSEIL DE L'EUROPE

Архівні джерела

Бібліографія

Шкоропад Д.О., Савон О.А. "Прилуччини. Історико-географічний довідник". - Прилуки, 1997 р

5.3. Проведені польові дослідження

відсутні

5.4. Проекти в роботі

відсутні

5.5. Заплановані проекти

відсутні

5.6. Проведені фінансові розрахунки

відсутні

6. Обсяг ПТО

6.1. Ступінь / Характер оцінки

Для підготовки ПТО були залучені такі фахівці

Олександр Буценко

Валентина Дем'ян

Олена Сердюк

Віктор Згонник

Любов Апостолова-Сосса

Тетяна Зоц

6.2. Обмеження дослідження

Відсутність топографічної зйомки ділянки і акту обстеження зелених насаджень ускладнює процес прийняття рішень та виконання попередніх фінансових розрахунків щодо виконання проектних і проектно-вишукувальних робіт.

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Не оформлені права власності на земельну ділянку ускладнює визначення замовника проекту благоустрою кладовища.

7. Попередня технічна оцінка (ПТО)

7.1. Передумови: форма, функції і еволюція

7.1.1. Короткий опис об'єкта

Центральне (Старе) міське кладовище – це історія Прилук, майже кожне поховання розказує про значущі у житті Прилук постаті. Тут поховані близькі друзі Тараса Шевченка, родичі Іоасафа Белгородського, герої війн, відомі священники і багато інших. Наразі кладовище заросло кущами і деревами, за могилами знаних прилучан, у яких не залишилось нащадків, ніхто не доглядає.

7.1.2. Короткий історичний розвиток і еволюція об'єкта від найдавніших часів до наших днів

Точна дата заснування об'єкту не встановлена, попередньо початок 18-го століття. Експлуатувалося весь період свого існування. Було закрито рішенням влади міста в 1958 році, після чого були лише поодинокі поховання за окремим дозволом.

7.2. Значення

7.2.1. Короткий виклад значущості / історичного та культурного значення

Центральне (Старе) міське кладовище – цінний елемент міського середовища Прилук. Завдяки своєму розташуванню в історичному центрі і значній кількості поховань історично значимих постатей міста Прилуки, кладовище становить меморіальну цінність як свідчення минулих історичних подій.

7.2.2. Контрольний перелік категорій, які можуть розглядатись в оцінці

історичні - високий рівень;

естетичні - середній рівень;
технологічні - низький рівень;
релігійні /духовні - високий рівень;
символічні /ідентичність - високий рівень;
наукове дослідження - високий рівень.
соціальні /громадські - високий рівень.
природні - середній рівень.
економічні - низький рівень.
Категорія значимості: місцевий рівень

7.3. Уразливість / оцінка ризиків

1. Природні загрози

Під впливом зовнішніх атмосферних чинників відбувається пошкодження надгробків, поховань і зелених насаджень.

2. Туризм (неконтрольоване проникнення)

Вандалізм сторонніх осіб може призвести до погіршення стану насаджень, знищенню надгробків і поховань.

3. Відсутність технічного обслуговування

Відсутність ремонту погіршує стан надгробків, відбувається руйнація поховань, відсутність поливу і догляду за насадженнями погіршує їх фізичний стан.

4. Відсутність планування заходів

Захаращення, організація смітників, відсутність огорожі (частково). Місцева влада не може організувати захист та збереження об'єкту

5. Власність

Балансоутримувач (міська влада) не несе відповідальності за об'єкт та фактично не фінансує його.

6. Ресурси

Відсутнє фінансування на ремонт та поточну експлуатацію

7.4. Технічний стан

1. Загальна структура: в цілому стан об'єкта слід визначити як незадовільний, поховання знаходяться у незадовільному стані, наявні насадження потребують санації. Кладовище потребує благоустрою і озеленення, окремі надгробки потребують реставрації.
2. Інфраструктура в незадовільному стані, наявне застаріле інженерне обладнання, відсутня система освітлення, недостатня кількість малих архітектурних форм. Потребує благоустрою.
3. Практично повна відсутність доріжок, вертикального планування та водовідводу.

7.5. Короткий виклад необхідних ремонтних робіт

- реконструкція інженерних комунікацій;
- облаштування освітлення;
- організація поверхневого водовідведення;
- створення меморіальної зони;
- благоустрій території;
- озеленення території;
- реставрація надгробків.

7.6. Політика збереження/реабілітації і пропозиції

Створення безпечної меморіальної зони і благоустрій кладовища сприятиме збереженню історичної пам'яті про видатних мешканців міста, підвищенню комфортності умов проживання населення, туристичній привабливості міста.

7.6.1. Широке узагальнення бачення для об'єкта і стану на попередньому етапі

Мета полягає у створенні меморіальної зони з метою увічнення пам'яті про видатних мешканців міста та історичні події, що сприятиме нормалізації соціальної і криміногенної ситуації в цьому районі.

7.6.2. Філософія збереження

Центральне кладовище є історичним меморіальним об'єктом, який зберігає пам'ять про видатні події і громадських діячів міста. Його благоустрій дозволить створити більш комфортне середовище в місті, забезпечить увічнення пам'яті про видатних прилучан.

7.6.3. Рівень втручання

Враховуючи те, що на території є пам'ятки історії, необхідно забезпечити відповідні наукові дослідження з метою виявлення інших цінних об'єктів з можливістю їх подальшого внесення до реєстру пам'яток.

7.6.4. Попередні пропозиції щодо відповідних видів застосування, в залежності від обставин

Пропонується створення меморіальної зони для увічнення пам'яті про видатних прилучан.

7.6.5. Можливості для соціальних цілей і сталого розвитку

Створення сприятливих умов для збереження цінних об'єктів історичної спадщини міста.

7.6.6. Широка оцінка пріоритетів для консолідації/покриття ремонту, реставрації, реабілітації

- Обстеження, облік та санація зелених насаджень, видалення чагарників – негайно.
- Улаштування освітлення та пішохідних доріжок – першочергово
- Улаштування периметральної сітчастої огорожі - першочергово
- Обстеження, аудит, ремонт та відновлення надгробків та ритуальних елементів для виділення цінних об'єктів для зонування та створення меморіальної зони.

7.6.7. Доступ громадськості

Потенційними вигодами спільноти є поява в цій частині міста меморіального об'єкту високого ступеня комфорту. Необхідно забезпечити максимальний

доступ мешканців та створення ритуально-релігійної зони за рахунок розвитку церковної громади (нової церкви)

7.6.8. Інші вигоди

Відтворення традиційного характеру історичного міського середовища.

7.7. Фінанси

7.7.1. Широка оцінка бюджетних потреб і фазировки

Попередні бюджетні витрати можна визначити після попередньої оцінки робіт з санації зелених насаджень, проекту освітлення (міськсвітло), благоустрою (комунальне підприємство) на підставі концепту розвитку об'єкту у складі ПТО.

7.7.2. Оцінка реальних можливостей для залучення інвестицій

Враховуючи наявність в Прилуках потужних виробничих концернів, вважається можливим залучення коштів цих підприємств в якості внеску соціально-відповідального бізнесу в розвиток міста. Другим за обсягом фінансування є балансоутримувач території – міська рада, надалі можна розглядати кошти меценатів, окремих громадян, релігійних організацій.

7.7.3. Оцінка реальних можливостей відновлення для інвестицій

Звичайно прямих механізмів повернення інвестиційних коштів, окрім оздоровлення криміногенної ситуації та підвищення культурно-соціального рівня громадян, немає.

7.7.4. Ви вже намагалися зібрати кошти для цього місця або пам'ятки?

Ні

7.7.5. Ви вже отримали кошти для цього об'єкту або пам'ятника?

Ні

7.8. Управління

Єдиною структурою управління на даному об'єкті за законодавством може бути міська влада, в особі комунального підприємства з благоустрою або комерційної структури за договором на обслуговування. Міська громада напряму зацікавлена у підвищення культурно-соціального статусу території, забезпечення механізмів пам'яті поколінь, виконання своїх прямих державних функцій. Для реалізації проекту відновлення території необхідно виконати комплекс заходів з археологічно-історичних робіт, інженерних обстежень, проектування та проведення будівельно-відновлювальних робіт. Фінансування та управління проекту може здійснюватися через міські комунальні установи з залученням різних джерел фінансування.

8. Документація

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

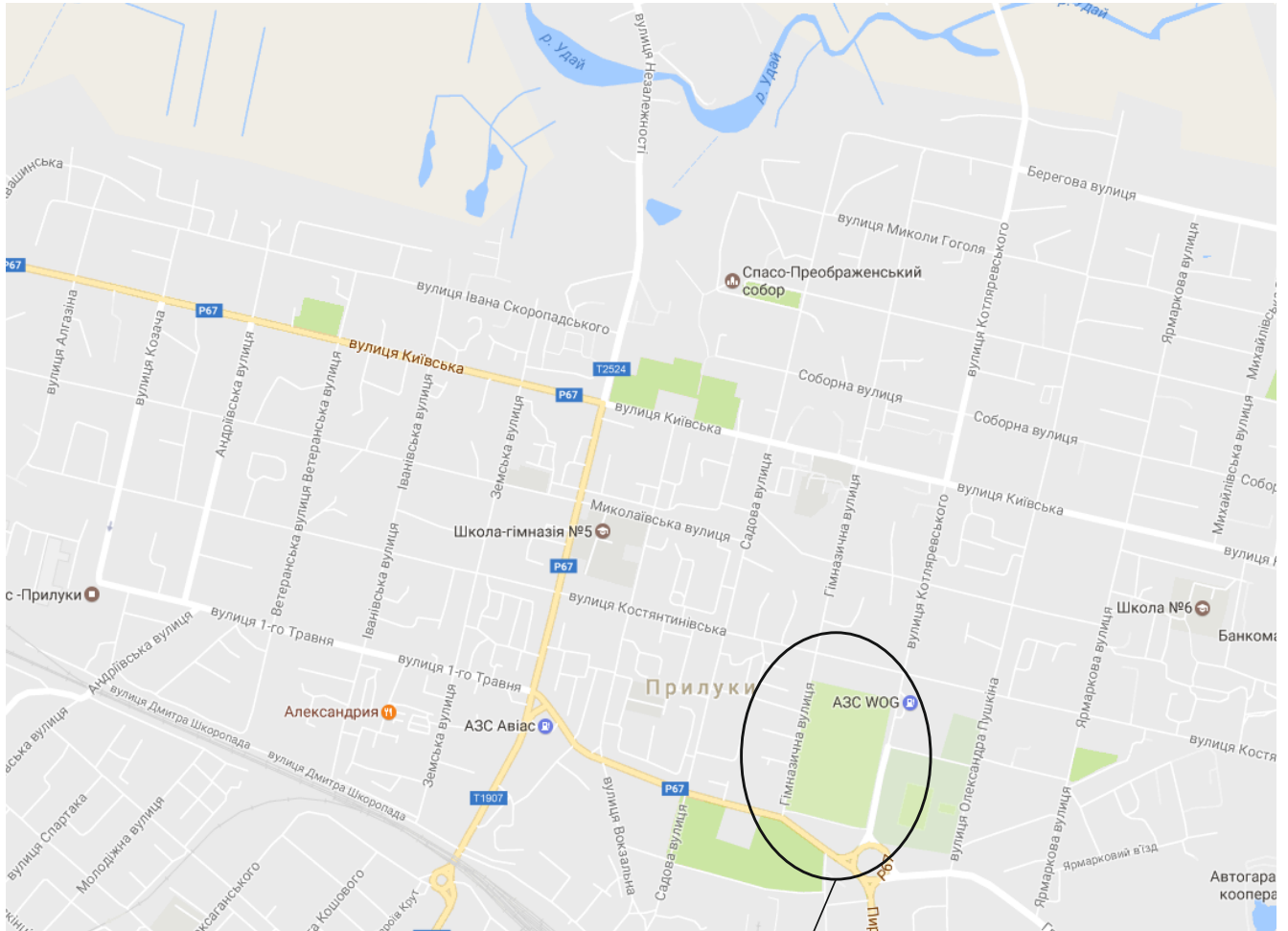
Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Розташування об'єкту в міській забудові

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Фрагмент вхідної брами кладовища в складі нової каплиці місцевої релігійної громади.

Відсутність тротуарів та огорожень не забезпечує зонування територій різного призначення

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Зруйнований надгробний пам'ятник кінця 19-го сторіччя

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Приклади сакральної архітектури надгробків різних часів

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Community-led Urban Strategies in Historic Towns (COMUS)

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

Пам'ятники відомим прилучанам

9. Техніко-економічне обґрунтування

До складу наступного етапу роботи над проектом ТЕО повинно бути включено наступне:

- Коротке резюме попереднього етапу ПТА
- Технічне обстеження стану елементів об'єкту (надгробки, огорожі, елементи огорожі та освітлення, тощо)
- Склад та обсяг ремонтно-відновлювальних робіт
- Укрупнений кошторис на відновлення
- Попередні проектні рішення (схеми благоустрою, аналіз використання, зонування, можливість часткового закриття)
- Схема залучення та етапність фінансування
- Необхідне залучення експертів-археологів, експерта-історика, охорони культурної спадщини, архітектора, інженера-кошторисника,

консультації представників інженерних служб міста,
балансоутримувача.

Наразі вартість одиниці послуг відповідальних експертів може бути прийнята аналогічно попередньому етапу. Кількість затраченого часу (і відповідно загальна вартість) можливо визначити після формування технічного завдання та уточнення обсягів робіт.

ПТО виконали:

Любов Апостолова-Сосса
Валентина Дем'ян
Олена Сердюк
Андрій Мазний

підпис і дата

